

KALAMITNÍ KŮROVCOVÉ DESATERO

- Prioritou a záklonnou povinností všech vlastníků a správci lesů je za-
mezení rozvoje kůrovcové kalamity.
- Nižší uvedené zásady mohou
napomoci ochránit vlastní majetek
a majetek sousedících vlastníků, což
ukládá zákon o lesích. Nejde o naříze-
ní, ale doporučení, vycházející z dlou-
hodobých zkušeností řady lesníků.
- Provedení uvedených opatření
nemusí přinést výsledky ihned, proto
musí být jako další opatření v ochra-
ně lesa prováděna kontinuálně.

1 Odstraňovat pro kůrovce atraktivní dříví!

Do začátku rojení (obvykle v průběhu dubna) musí být z lesa odstraněno atraktivní dříví z polo-
mů a z úmyslné těžby, které je vhodné pro další
namnožení kůrovců. Velmi významné je to v ob-
lastech s dosud nižším stavem lýkožrouta smrk-
ového. V kalamitních oblastech je vhodné toto dříví
použít pro nalákání lýkožroutů a zpracovat ho
(včetně asanace) až po napadení. Je nutné správně
zhodnotit kapacity ve vztahu k času potřebnému
na zpracování polomů a asanaci napadeného dříví.

2 Důsledně vyhledávat napadené stromy!

Včasně nalezení všech napadených stromů je
základem dalšího úspěšného boje. V kalamitních
oblastech nestačí hledat napadené stromy pouze
na osluněných porostních stěnách a v místech,
kde se v předchozím období lýkožrout vyskytoval.
Dochází k rozsevu po porostech, čímž se vyhledá-
vání komplikuje. Další komplikací je výskyt lýko-
žrouta severského. Nejvhodnější metodou, která
umožňuje včasné nalezení, je identifikace drtinek
na pař kmeně. Lze využít i ostatní metody (ba-
revné změny jehličí, opadávání kůry), ale zde je
již málo času na asanaci (pokud již není pozdě).

3 Včasně a účinně asanovat!

Efektivní asanace je
alfou i omegou pro po-
tlačení a zastavení ků-
rovcové kalamity. Je
nutné použít všechny
dostupné metody bez
ohledu na náklady. Je
nutné brát v potaz om-
zení jednotlivých metod
a zohlednit je pro danou
konkrétní situaci.

4 Mechanická asanace, chemická asanace!

Ruční odkorňování je velice účinné (nelze použít
ve stádiu žlutého brouka s výjimkou odkorňovacích
adaptérů na motorovou pilu), výřkon je poměrně
nízký, ovšem v porostech s nižším kůrovcovým zá-
kladem může být dostatečný. Chemická asanace
nemá z hlediska vývojového stádia omezení, výřkon
je vyšší, avšak v kalamitních oblastech rovněž ne-
dostatečný. Alternativou je strojní odkorňování
harvestorovými hlavicemi s odkorňovacími koly
nebo pomocí automatických odkorňovačů na sklád-
kách.

5 Asanovat skládky!

V současné době je k dispozici více možností
asanace skládek. Jednou z možností je aplikace in-
sekticidních sítí. Klasický postřik skládek, kdy se
ošetří pouze povrch skládky (zpravidla výřezů), je
účinný jen tehdy, zkombinuje-li se se zakrytím
skládky netkanou textilií. Další možností je využí-
tí fumigace přípravkem EDN, tu však může prová-
dět pouze specializovaná firma, takže je vhodná
především pro velké skládky.

6 Nenechávat napadené dříví bez asana- ce v lese nebo jeho blízkosti!

Asanační metoda odvozem napadeného dříví z lesa byla zavedena v 80. letech, kdy následova-
lo v průběhu několika dní zpracování, jehož sou-
částí bylo většinou i odkornění. V nedávné době
bylo toto „modifikováno“ na odvoz za hranice
lesa, kde lýkožrout dokončil svůj vývoj a „vrátil
se“ do lesa. Toto již nová vyhláška nepřipouští!

Docíšťovat ohniška žírů!

Již z názvu vyplývá, že jde o doplňkovou metodu
při redukci zbytkové populace lýkožroutů v poros-
tech. Používáme k tomu lapáky, otrávené lapáky
nebo feromonové lapáče. Ovšem i při masivním na-
sazení jsme schopni s jejich pomocí odstranit z po-
rostů pouze několik procent populace. Jejich úlohu
však nelze podceňovat. Zejména mimo kalamitní
oblasti je jejich nasazení velmi důležité.

8 Neplýtvat kapacitami a energií!

V situaci kůrovcové kalamity na významné části
území střední Evropy a nedostatku pracovníků
není efektivní soustředit kapacity na těžbu steril-
ních – kůrovcem opuštěných stromů. Prioritou
musí být provedení asanace stromů napadených
kůrovcem, kde se kůrovci ještě vyskytují a hrozí
jejich vyrojení.

9 Prohlubovat vědomosti a využívat poradenství!

Naše vědomosti o kůrovcích se rozrůstají, a to
jak v oblasti jejich chování, tak i v oblasti metod
kontroly a obrany. Více informací naleznete na
www.vulhm.cz/los, www.kurovcovecinfo.cz. Aktuál-
ní informace vycházejí pravidelně též v časopise
Lesnická práce.

Existují tři úrovně poradenství. Základním prv-
kem je odborný lesní hospodář, který vlastníkovi,
zaběpčující odbornou garancí správného hospo-
dářeni, včetně zabezpečení činnosti v ochraně lesa.
Druhou úroveň představují orgány státní správy,
především na obcích s rozšířenou působností. Třetí
vrstvou tvoří odborná poradenská pracoviště, jako
např. Lesní ochranná služba při Výzkumném ústa-
vu lesního hospodářství a myslivosti, která posky-
tuje bezplatné poradenství všem vlastníkům
a uživatelům lesa.

Hledat řešení a komunikovat!

Důležité je se snažit najít řešení a v zájdném
případě nerezignovat, i když je situace kompliko-
vána vývojem počásí, problémy na trhu s dřívím
a nedostatkem pracovníků. Je třeba neutšňovat se
tím, že nám pomůže počasí nebo že řešení neexist-
tuje. Je nutné využít maximum aktuálních infor-
mací, být kreativní, využívat poradenství a vždy
hledat cestu, jak věc vyřešit. Důležitá je také ko-
munikace s veřejností – vysvětlování příčin chřá-
nutí porostů a komunikace se státní správou lesí
a sousedními vlastníky.

Zdroje potřebných informací:

- Lesní ochranná služba VÚLHM, v.v.i.
www.vulhm.cz/los
- Portál KŮROVCOVÉ INFO
www.kurovcovecinfo.cz
- Silvartium.cz – archiv letáků LOS
www.silvartium.cz/los/letaky-los

Leták vznikl ve spolupráci s:

